

Norske sykehus åpner for alternativ behandling

Akupunktur, oljemassasje, varme bad og steriltvannspapler er sentrale ingredienser i den voksende menyen av metoder for smertelindring som stadig flere sykehus tilbyr fødende kvinner. Ved Ringerike sykehus i Buskerud er det jordmødrene som styrer behandlingen og legene som gir sin velsignelse til den.

– Akupunktur er et godt alternativ til kvinner som ikke ønsker farmakologisk smertelindring, sier jordmor Inger Gåsbakk Grønvold ved Ringerike sykehus. Hun er en av flere jordmødre ved sykehuset på Hønefoss som har tatt sideutdanning som akupunktør. Jordmødrene har selv vært pådrivere for å ta i bruk alternative former for smertebehandling ved fødeavdelingen, men sykehuset har støttet opp og besørget utgiftene til kurs og utdanning.

Redusert fødselssmerter

En firedel av norske sykehus tilbyr en eller annen form for alternativmedisinsk behandling til visse pasientgrupper, viser Salomonsen og medarbeidere i en undersøkelse publisert i dette nummer av Tidsskriftet (1).

Ringerike er ett av disse sykehusene. Hvert år er det ca. 750 fødsler ved sykehuset, og i fjor var det ca. 50 fødende kvinner som takket ja til å få akupunktur.

– Tilbakemeldingene fra kvinnene som har benyttet akupunktur eller andre alternative behandlingsformer, er svært gode. Inntrykket vårt er at de har mindre behov for smertestillende midler, sier Gåsbakk Grønvold.

Epiduralanestesi er fortsatt standardmetoden ved fødselssmerter og benyttes av

én av ti fødende kvinner ved sykehuset. Men før kvinnen må ta stilling til om hun skal takke ja til epiduralbedøvelse eller ikke, kan hun overveie en rekke alternativer. Foruten akupunktur, tilbys varme bad med eller uten lystgass, oljemassasje eller intrakutane injeksjoner med sterilt vann som settes over korsryggen eller nederst på magen. Alt dette er tiltak som jordmødrene administrerer.

– Akupunktur er verken skadelig for kvinnen eller barnet. Brukt alene eller i kombinasjon med oljemassasje, får det kvinnen til å slappe bedre av. Dette er viktig for å få fødselen i gang, sier Gåsbakk Grønvold. Hun viser til en norsk undersøkelse som ble publisert i fjor (2). I denne kontrollerte randomiserte undersøkelsen fikk én gruppe fødende tilfeldige nålestikk og en annen gruppe fødende fikk akupunktur. De som fikk akupunktur opplevde mindre smerte og hadde kortere fødselsvarighet enn gruppen som fikk epidural.

Ved Ringerike sykehus kan akupunktur benyttes på følgende indikasjoner: som et alternativ til tradisjonell smertelindring ved fødsel, for å opprettholde normal riaktivitet, for å løse fastsittende morkake og lindre etterri, for å initiere fødsel og for å fremkalle laktasjon og motvirke melkespreng.

Inger Gåsbakk Grønvold understreker at behandlingen gis med engangsnåler for å minimalisere infeksjonsrisikoen, som er svært liten. Nålene sitter i huden i 20–30 minutter. Den ansvarlige jordmoren journalfører behandlingen og punktvalget for nålene.

– For at tilbudet skal være forsvarlig, må behandlingen skje etter klare prosedyrer og gis av kvalifisert helsepersonell. Men vi har en nøktern holdning til dette, sier hun, og understreker at bare de som har utdanning i kroppsakupunktur får lov å gi akupunkturbehandling.

Uten betenkeligheter

Avdelingssjef Jon Tuveng ved fødeavdelingen er spesialist i kvinnesykdommer og

fødselshjelp. Han har ikke betenkeligheter med å benytte alternative, ikke-farmakologiske metoder på fødende kvinner.

– Disse metodene har smertestillende og beroligende effekt, og er ikke forbundet med noen form for helsefare. De erstatter på ingen måte det etablerte behandlingstilbudet, men representerer et supplement. Mange etterspør ikke-farmakologisk smertelindring, og det er et ønske vi vil imøtekomme, sier Tuveng.

Alternativ behandling har ikke vært noe formelt diskusjonstema blant sykehusets leger. Det skyldes ingen erklært motstand blant legene, ifølge Tuveng. Han velger i stedet å karakterisere legenes holdning som sunn skepsis.

– Det har aldri vært aktuelt å ta alternative behandlingsformer i bruk ved andre avdelinger ved sykehuset. Ved fødeavdelingen er forholdene annerledes, ettersom kvinnene selv gir uttrykk for at de ønsker tilgang til akupunktur, oljemassasje og andre alternative behandlingsformer. Disse behandlingsformene har også fått innpass i jordmorfaget, og en del av sykehusets jordmødre og sykepleiere har erfaring med dem fra andre steder, først og fremst fra sykehus i Sverige. Ideene og metodene er gradvis blitt en del av avdelingens tilbud. – Er det uproblematisk for deg å gi grønt lys for bruk av alternative behandlingsformer?

– Ikke hvis behandlingen har kjent eller dokumentert effekt og er risikofri, og virksomheten foregår i kontrollerte former uten at den erstatter den etablerte behandlingen. Å være skeptisk til nye behandlingsformer, betyr ikke at man ikke kan være åpen for å prøve dem ut, sier Jon Tuveng.

Han har imidlertid ingen umiddelbare planer om å åpne avdelingens dører på vidt gap for alternativ behandling: – Vi har bare benyttet akupunktur i halvannet år, og må evaluere denne aktiviteten før vi eventuelt utvider tilbudet, sier han.

Tom Sundar

tom.sundar@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Salomonsen LJ, Grimsgaard S, Fønnebo V. Bruk av alternativmedisinsk behandling ved norske sykehus. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 631–3.
2. Skilnand E, Fossen D, Heiberg E. Acupuncture in the management of pain in labor. Acta Obstet Gynecol Scand 2002; 81: 943–8.

Jordmor Inger Gåsbakk Grønvold tilbyr akupunktur til fødende som et alternativ til konvensjonell smertebehandling. Foto T. Sundar